

Granskning av hjälpmedelsnämndens verksamhet under 2007

Granskning av hjälpmedelsnämndens verksamhet 2007

Bakgrund

Den 1 juli 2004 bildades en mellan kommunerna och landstinget gemensam nämnd, hjälpmedelsnämnden, i syfte att samverka för att länets invånare skall erbjudas en god hjälpmedelsförsörjning på lika villkor.

Revision

Hjälpmmedelsnämnden är en gemensam nämnd för kommunerna i Värmlands län och Landstinget i Värmland. Nämnden ska enligt kommunallagens 9 kap. 2 § och § 12 i reglementet för nämnden granskas av revisorerna hos respektive huvudman. Landstingets revisorer har sedan nämndens tillkomst granskat hjälpmedelsnämndens verksamhet. Granskningsresultatet har därefter delgivits kommunernas revisorer och deras sakkunniga.

Landstingets revisorer har granskat nämndens verksamhet under verksamhetsår 2007 och sammanfattar granskningen i föreliggande promemoria. Granskningen har främst rört avstämning av verksamheten mot gällande avtal samt räkenskaperna. Nämndens årsredovisning har bedömts.

Hjälpmmedelsnämnden

Uppdrag

Hjälpmmedelsnämnden har ansvar för att erbjuda hjälpmedel för funktionshindrade enligt § 3 b Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), med undantag för syn-, hörsel-, ortopedtekniska och barnhjälpmedel.

Den hjälpmedelsverksamhet som enligt § 18 b HSL är en kommunal angelägenhet (i särskilda boenden och hemsjukvård) ska även i fortsättningen utföras av respektive kommun. Den gemensamma nämnden har dock ansvar för att fastställa policy, riktlinjer, kompetenskrav för förskrivning av hjälpmedel samt upphandling av hjälpmedel. Genom gemensamma riktlinjer och samverkan avser hjälpmedelsnämnden även att kostnadseffektivisera verksamheten inom sitt ansvarsområde.

Hjälpmmedelsnämndens uppdrag kan sammanfattas i följande områden;

- samordningsuppgifter,
- kompetensuppgifter och stöduppgifter,

- drift av den gemensamma hjälpmedelsenheten.

Hjälpmiddelsnheten skall verka som kompetenscentrum med stödfunktion till övriga hjälpmedelsenheter och svara för samordning av de angivna uppgifterna.

Verksamhet 2007

Under 2007 har hjälpmedelsnämnden haft fem sammanträden. 2007 års *första möte* ägde rum den 7 februari. Vid mötet deltog representanter från Landstinget i Värmland och 12 kommuner (totalt 18 ledamöter och ersättare). Representation saknades från Torsby, Grums, Forshaga och Hammarö kommun.

Vid mötet avhandlades följande ärenden:

- **Information** om hjälpmedelsnämndens uppdrag och tillkomst.
- **Information** om arbetet med framtagande av förslag till riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel.
- **Valärende:** val av ledamöter, ersättare och presidium i arbetsutskottet.
- Förslag avseende ersättarnas tjänstgöring.

Vid 2007 års *andra möte* den 9 mars deltog representanter för landstinget och 12 kommuner. Sammantaget deltog 17 förtroendevalda vid sammanträdet. Filipstads, Grums, Karlstad och Årjängs kommuner saknade representation.

- Vid mötet informerades om landstingets och Karlstads kommuns samverkan avseende **produktion av kyld mat**.
- Vid mötet gavs också information om gemensam **upphandling av inkontinenshjälpmedel** mm.
- Hjälpmedelsnämnden behandlade vidare det förslag till fortsatt handläggning av ärende avseende **riktlinjer** för förskrivning av hjälpmedel.
- Nämnden behandlade hjälpmedelsservices förslag till **årsredovisning** för 2006 års verksamhet och godkände densamma.
- Nämnden behandlade även hjälpmedelsservices förslag till **budget** för hjälpmedelsnämnden för år 2008.

Vid nämndens *tredje möte* den 25 maj deltog representanter för landstinget och 14 kommuner. Sammantaget deltog 17 förtroendevalda vid sammanträdet. Torsby och Forshaga kommuner saknade representation.

- Vid mötet behandlades förslaget till **revidering av reglemente** för hjälpmedelsnämnden samt avtal om samverkan i gemensam

- hjälpmedelnämnd. Förslaget innebär att hjälpmedelsnämndens verksamhet utökas genom tillägg avseende viss kostverksamhet.
- Nämnden fick vid mötet också ett antal **avrapporeringar** från tjänstemän om; landstingets process med budget och verksamhetsplan för år 2008, balanserat styrkort, rådslag om riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel samt informationsmöten avseende samproduktion av kyld mat.
- Nämnden uppdrog vid mötet åt sekretariatet att förutsättningslöst utreda möjligheterna att inordna **barnhjälpmedel** inom nämndens ansvarsområde.

Vid nämndens *fjärde möte* den 28 september deltog representanter för landstinget och 13 kommuner. Sammantaget deltog 20 förtroendevalda vid sammanträdet. Hagfors, Årjängs och Grums kommuner saknade representation.

- Vid mötet gjordes en **avstämning av inkomna synpunkter** på förslaget till riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel.
- Nämnden beslutade att godkänna upprättat förslag till **revidering av reglementet** för hjälpmedelsnämnden i Värmland, samt **avtal om samverkan** i gemensam hjälpmedelsnämnd. Beslutet innebar ett utökat åtagande för viss kostverksamhet.
- Nämnden fick information om att landstingsfullmäktige genomfört ett **fyllnadsval** av ledamot i hjälpmedelsnämnden efter Göran Nilsson. Oppositionsrådet Fredrik Larsson utsågs för tiden fram till den 31 december 2010.
- **Information** från hjälpmedelschefen – ekonomisk rapport, teknisk beredskap från hjälpmedelsnämnden under helger, samt försöksverksamhet om fritt val av hjälpverksamhet.

Vid nämndens *femte möte* den 7 december deltog representanter för landstinget och 14 kommuner. Sammantaget deltog 18 förtroendevalda vid sammanträdet. Arvika och Forshaga kommuner saknade representation.

- Vid mötet fastställde nämnden **policy** för hjälpmedelshantering med förslagna revideringar.
- Nämnden fastställde också **styrdokument** för förskrivning av hjälpmedel.
- Nämnden fastställde **riktlinjer** för förskrivning av hjälpmedel samt att riktlinjerna skall gälla från och med 2008-01-01.
- Nämnden tog också beslut avseende förskrivning av **trehjuliga cyklar**. Ärendet skall behandlas i landstingsfullmäktige då det rör avgifter.
- Nämnden fastställde 2008 års **sammanträdesplan** med fyra möten.

- Det lämnades information från **ordföranden** om revidering av avtal om samverkan i gemensam hjälpmedelsnämnd samt reglemente för nämnden. Frågorna kommer att tas upp igen på nämndens möte i mars 2008.
- **Hjälpmiddelschefen** rapporterade om upphandling av anti-decubitusmadrasser.
- Under punkten övriga frågor lyfte en ledamot frågan om **namnbyte** på hjälpmedelsnämnden, grundat på att nämnden skulle kunna utgöra plattform för många frågor förutom hjälpmedelsfrågor.

Sammanfattningsvis kan konstateras att landstinget och samtliga kommuner varit representerade vid något av nämndens möten under året. Sju kommuner har varit representerade vid samtliga möten, fem kommuner (Arvika, Filipstad, Hammarö, Karlstad och Hagfors) har varit representerade vid fyra möten och två kommuner (Torsby och Årjängs) har varit representerade vid tre möten under året. Två kommuner har varit representerad vid två möten (Grums och Forshaga)

Arbetsutskottet

Arbetsutskottet har under 2007 haft 3 protokollförda möten; den 5 maj, den 3 september och den 15 november. I stort har arbetsutskottet behandlat de ärenden som sedan har förelagts nämnden.

Administrativt stöd

Enligt avtal skall division hälsa, habilitering och rehabilitering (HHR) genom hjälpmedelsenheten svara för beredning och verkställighet av nämndens beslut samt planera och administrera den verksamhet nämnden ansvarar för.

Representanter från division HHR och från en av staberna vid landstingets kansli har administrativt bistått nämnden och utskottet.

Ekonomi

Landstinget i Värmland ska fastställa budget för den gemensamma nämnden efter samråd med berörda kommuner. I avtalet regleras hur samrådet skall ske. Kommunerna skall lämna ett årligt bidrag till den gemensamma nämndens verksamhet med belopp som motsvarar de faktiska kostnaderna för nämndens arbete och administration.

Kostnaderna fördelas med 21 % på kommunerna och 79 % på landstinget. Fördelningen mellan kommunerna sker efter andelen kommuninvånare i åldern 80 år och äldre. Varje huvudman svarar själv för samtliga kostnader för sina förtroendevalda enligt respektive huvudmans arvodesregler. Dessa kostnader ingår således inte i den för hjälpmedelsnämnden gemensamma budgeten. Det är upp till respektive kommun att inom sin verksamhet granska detta

underlag. Utöver denna kostnad skall varje huvudman dela på kostnaderna för sekretariatet. Kostnadsfördelningen skall ske på basis av andelen ledamöter representerade i nämnden.

Enligt föreliggande avtal skall kommunerna senast den 25 i varje månad förskottsbeta 1/12-del av sin andel. Uppkomna över- och underskott regleras efter fastställd fördelningsnyckel.

Budgeten för hjälpmedelsnämnden uppgick under år 2007 till 8 114 000 kronor, fördelat på kommunerna med 1 807 000 kronor och på landstinget med 6 307 000 kronor.

Det ekonomiska utfallet för 2007 uppgår till 7 924 000 kronor, där kommunerna skall svara för 1 782 000 kronor och landstinget svara för 6 142 000 kronor, se tabell nedan. Häri ingår kostnaden för nämndens sekreterarstöd där kommunerna betalar 16/19-delar i enlighet med fördelningen kommuner-landsting i nämnden.

<i>ÅR 2007</i>	<i>Budget</i>	<i>Utfall</i>	<i>Differens</i>
Kommunerna	1 807 000	1 782 000	24 000
Landstinget	6 307 000	6 142 000	166 000
Summa	8 114 000	7 924 000	190 000

tabell 1. Budget och utfall Hjälpmedelnämndens budget & utfall 2007

Den genomgång som gjorts av hjälpmedelsnämndens räkenskaper har inte föranlett några påpekanden.

Följsamhet till avtal och reglemente

Ê Ursprungligt avtal mellan kommunerna och landstinget hade en giltighetstid 2004-07-01 till och med 2006-12-31. Avtalet förlängs automatiskt med fyra år om det inte sägs upp tolv månader innan avtalstidens utgång.

Kommentar: Avtalet har inte sagts upp av någon part. Det förlängdes därför automatiskt att gälla under mandatperioden 2007-2010.

Ê Omförhandling av avtalet kan påkallas om förutsättningarna för avtalet väsentligen har förändrats.

Kommentar: Inga framställningar om omförhandling har gjorts.

Ê Tvister rörande tolkning och tillämpning av avtalet skall i första hand lösas genom förhandling mellan berörda huvudmän. Tvister kan hänskjutas till Sveriges kommuner och landsting.

Kommentar: Inga tvister finns noterade.

- Ê Länsverksamheten HHR skall ha ansvar för beredning och verkställighet av nämndens ärenden samt för att planera och administrera den verksamhet nämnden ansvarar för.

Kommentar: Uppfyllt.

- Ê För nämnden skall det finnas ett sekretariat bestående av en sekreterare och en föredragande.

Kommentar: Uppfyllt. En av landstingets tjänstemän har svarat för sekreterarfunktionen i nämnd och arbetsutskott. Föredragande har varit divisionschefen för HHR och verksamhetschefen för hjälpmedelsservice.

- Ê Avtalsparter skall vara de 16 kommunerna och landstinget.

Kommentar: Uppfyllt.

- Ê Uppgift att verka för att länets invånare erbjuds en god hjälpmedelsförsörjning på lika villkor.

Kommentar: Under 2007 har nämnden främst prioriterat arbetet med att ta fram förslag till gemensamma riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel. Detta dokument har lagts fram för beslut under 2007.

- Ê Budgeten skall fastställas av landstinget efter samråd med kommunerna. Förslag till budget bör, enligt avtalet, tillställas kommunerna senast under april månad. Samråd skall därefter ske med styrelserna under maj månad.

Kommentar: Förslag till 2007 års budget behandlades vid nämndens sammanträde den 10 mars 2006. Förslaget gick därefter ut till kommunerna tillsammans med en erbjudan om samråd, ang. förslaget, med landstingsstyrelsen om så önskades.

Förslaget till landstingsfullmäktige innebar en uppräknig av den ekonomiska ramen med 8,2 % från verksamhetsåret 2006. Landstingsfullmäktige fastställde budgetförslaget.

- Ê Kommunerna skall bidra med ett belopp som motsvarar de faktiska kostnaderna för nämndens arbete och administration. Fördelas efter befolkningsunderlag i viss åldersgrupp.

Kommentar: Uppfyllt. 2007 års bokslut visar att utfallet har understigit den preliminärt debiterade kostnaden. Enligt gällande avtal skall detta till del återbetalas till kommunerna. Kommunerna skall kompenseras med 24 000 kronor.

- Ê Varje huvudman svarar själva för samtliga kostnader för sina respektive förtroendevalda.

Kommentar: Någon närmare granskning av detta är inte genomförd. Dock understryks värdet av att alla kommuner och landsting budgeterar och redovisar kostnaderna under en egen ansvarspost för hjälpmedelsnämnden.

- Ê Förskottsbetalning skall göras med 1/12-del senast den 25 i varje månad.

Kommentar: Uppfyllt. Debitering har skett med 1/12 i förskott varje månad.

- Ê Uppkomna över- eller underskott skall regleras efter aktuell fördelningsnyckel (befolkningsunderlag i viss åldersgrupp).

Kommentar: Uppfyllt.

- Ê Respektive huvudman skall svara för del av kostnad för nämndens sekreterare (25 % tjänst). Kostnaden skall fördelas utifrån andel ledamöter i nämnden.

Kommentar: Kommunernas kostnadsandel för nämndens sekreterare har uppgått till 157 000 kronor Preliminärt har 137 000 kronor debiterats. Kommunerna debiteras månadsvis med 16/19 av den preliminära kostnaden.

Kostnaden som fördelats är rimlig med utgångspunkt från att tre tjänstemän från landstinget bistår nämnden i dess arbete.

- Ê Kommunerna har rätt till insyn i förvaltning och redovisning. Nämnden skall halvårsvis rapportera till respektive huvudmans fullmäktige hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är.

Kommentar: Insyn i förvaltning och redovisning har främst skett genom behandling av budget mm vid nämndens sammanträden. Nämnden har sammanställt en årsredovisning som sammanfattar årets aktiviteter.

- Ê Nämnden skall vara sammansatt av 19 ledamöter och lika många ersättare och fördelat med en ordinarie och en ersättare från respektive kommun och tre ordinarie och tre ersättare från landstinget.

Kommentar: Uppfyllt

- Ê Parterna är i avtalet överens om att sammansättningen i nämnden så långt möjligt skall återspegla sammansättningen i landstinget.

Kommentar: Mandatfördelning i landstingsfullmäktige respektive hjälpmedelsnämnden framgår av sammanställningen nedan. Det bör observeras att ordinarie ledamöter och ersättare bör räk-

nas samman för att få en bild av fördelningen, då vissa partier endast har representation i form av ersättare.

Forum	V	S	C	FP	KD	M	SIV	övr
Landstingsfullmäktige	6 7,4 %	36 44,4 %	9 11,1 %	5 6,2 %	4 4,9%	15 18,5%	6 7,4 %	-
HMN ord. ledamöter	0	13 68,4 %	1 5,25%	1 5,2%	1 5,25%	2 10,5%	1 5,26%	-
HMN ord. ledamöter & ersättare	2 5,2%	17 44,7 %	5 13,1%	1 2,63%	2 5,26%	8 21,0%	1 2,63 %	2 5,26%

Tabell 2. Partifördelning 2007 i fullmäktige respektive i hjälpmedelsnämnden.

Majoritetsförhållandena är relativt samstämmiga, dock skiljer partisammansättningen mellan fullmäktige och nämndens ordinarie ledamöter. Sammanräknat ordinarie ledamöter och ersättare finns också diskrepans mellan sammansättningen i landstingsfullmäktige och hjälpmedelsnämnden. Vissa partier har en svagare representation i hjälpmedelsnämnden än vad som skulle motsvara andelen ledamöter i fullmäktige.

På ersättarplats finns dessutom miljöpartiet och ”hela Edas lista”, vilka inte har någon representation i landstingsfullmäktige.

- Ê Ordförande ska nomineras bland landstingets ledamöter och vice ordförande bland kommunernas ledamöter. Landstinget nominerade år 2006 ordförande (Christina Wahrolin, s) och kommunerna vice ordförande (Lisbeth Westerberg, c, Säffle kommun).

Kommentar: Uppfyllt

- Ê Inom nämnden skall finnas ett arbetsutskott bestående av sex ledamöter och sex ersättare. Tre ledamöter utses bland landstingets ledamöter och tre bland kommunernas ledamöter. Ordförande bör, enligt avtalet, nomineras ur gruppen landstingets ledamöter medan vice ordförande bör nomineras ur gruppen kommunernas ledamöter.

Kommentar: Uppfyllt.

Slutsatser och andra kommentarer

? Vid nämndens sammanträde den 9 december 2005 gav nämnden den så kallade nätverksgruppen för hjälpmedelsfrågor, bestående av sakkunniga från kommunerna och landstinget samt från handikapp-

förbunden, i uppdrag att ta fram förslag till gemensamma riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel. Detta uppdrag ligger i linje med de

prioriteringar nämnden tidigare gjort av uppgifter; att utarbeta policydokument och riktlinjer samt att utveckla brukarsamverkan.

Uppdraget att utarbeta gemensamma riktlinjer avrapporterades vid flera tillfällen under 2006 men den slutliga behandlingen av ärendet bedömdes av nämnden inte kunna ske förrän under senare delen av 2007. Nämnden har fastställt detta dokument under hösten 2007.

Under året har frågan om att utvidga nämndens ansvarsområde till att även omfatta viss kostverksamhet behandlats.

Landstingets revisorer granskar hjälpmedelsnämnden. Granskningen har avrapporterats vid det årligen återkommande erfarenhetsutbytet mellan landstingets revisorer och revisorerna i länets kommuner. Vid mötet framfördes bland annat synpunkten att nämnden bör fastställa en tidsplan för de uppdrag som skall genomföras. Revisorerna framförde även synpunkten att avtalet i vissa delar borde kunna förenklas.

Efter granskning av 2007 års verksamhet kan konstateras att sammansättningen av ledamöter i nämnden inte fullt ut har den följsamhet till landstingsfullmäktiges sammansättning som eftersträvas i avtalet. Det kan konstateras att vissa partier har en svagare representation än avtalet anger.

Efter genomgång av 2007 års redovisning bedöms räkenskaperna ge en rättvisande bild av hjälpmedelsnämndens resultat och ställning.

Ansvarsprövning

Den gemensamma nämnden skall granskas av revisorerna i var och en av de samverkande kommunerna enligt 9 kap. § 2 tredje stycket kommunallagen. Frågan om ansvarsfrihet för den gemensamma nämnden skall prövas av fullmäktige i var och en av de samverkande kommunerna enligt 5 kap. § 25a andra stycket kommunallagen.

Bo H Eriksson

Revisionschef
Certifierad kommunal revisor